

maya başladı. Tüm kitabı bir solukta okumadan da kitaplıktan ayrılamadım. O güne dek birkaç düzine kitap okumuştum ama bu ölçüde beni saranına da rastlamamıştım. Bu kitabın adı neydi? Söyleyeyim: *Robinson Crusoe*. Bu kısaltılmış çeviri kimindi? Çevirmenin adı, üzerinde yoktu. Kitap ciltlenirken kapağını çıkarıp atmışlardı, çevirmenin adı da böylece yok olmuştu. Kitapta hiç de iyi basılmamış, kapkara üç beş resim vardı: Bunlardan biri bir geminin batışını, bir başkası Robinson'un tarlada çalışmasını, bir ötekisi onun papağanını gösteriyordu.

O gün bu gün kitabın kimi sahneleri, bu resimlerden çok kafamda kalmıştır. Robinson'un bin bir güçlkle kendisine barınak yapması, yiyeceğini sağlamak için giriştiği uğraşları, papağanı ile ilişkisi, Robinson'a sıcak duygularla bağlı "Cuma", adada insan izlerini gördüğü zaman Robinson'un korkusu, günün birinde uzaktan bir gemiyi görünce duyduğu heyecan...

Bir yapıtın çekiciliği

Robinson'un çekiciliği hangi özelliklerinden geliyordu?

Şimdi düşünüyorum da bunu açık seçik belirleyebiliyorum: Bir kez bu yapıtta baştan sona dek bir savaşım vardı. Robinson yaşamını sürdürebilmek için her gün doğa ile savaşıyordu. Bir gün barınabileceği bir kulübe yapmak için didiniyor, bir başka gün bir yabankeçisini yakalamak için tuzak kuruyor, daha başka bir gün tarlasına buğday ekliyor, ürün almaya çalışıyor. Robinson bütün bu uğraşlarında başarıya ulaşıyordu ama bu ıssız adadan kurtulup özlemini duyduğu topluma nasıl kavuşabilecekti?

Yapıtta değişik, geniş bir doğa, bütün yabanlığı ile gözler önüne seriliyordu. Bir yanda uçsuz bucaksız bir deniz, Robinson'u toplumdan uzak kalmaya tutsak eden, buradan nasıl kurtulabileceğini kestirme olanağı vermeyen ve insanı ürküten gizlerle dolu bir engin... Öbür yanda, yine gizlerle dolu ormanlık, kayalık ada toprakları... Bu topraklar üzerinde bir gün görülüveren insan ayağı izlerinin Robinson'da uyandırdığı korku. İnsanlardan uzak kalışın verdiği bir ses duyma gereksinmesiyle bir papağana bağlanmış... "Cuma" adı verilen bir insanla karşılaşma... Bu yabanıl adada, bu yaban adamının gösterdiği sıcak yakınlık...

Bütün bunlar, bunlara bağlı olarak okura yansıyan duygular insana hiç yabancı gelmiyordu; bütün bunları insan kendisi yaşıyormuş gibi bir duyguya kapılıyordu. İşte yapıtın bu özelliği benimle onun arasında bir duygusal yakınlık, bir bağlantı sağlamıştı.

Yapıtta, bugün açık seçik görebildiğim, belki okuduğum sırada farkında olmadan etkilendiğim birtakım düşüncelerin bulunduğu da bir gerçek: Büyük sözü dinlememe sonucu başa gelen türlü sıkıcı olaylar... Bu acı duruma karşı koyabilmek için sabırla, yılmadan uğraşta bulunma gereği... Böy-